СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ
OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 196. Джерзі Сіті, Н. Дж., субота, 22-го серпня 1936. — VOL. XLIV. No. 196. Jersey City, N. J., Saturday, August 22, 1936. THREE CENTS

ПРЕЗИДЕНТ ЗА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАСІВІВ

ГАЙД ПАРК (Ню Йорк). — Президент Рузвелт відбув конференцію з провідниками кількох фармерських організацій у справі допомоги фармерам, що впали жертвами живлових нещасть.

По конференції президент подав представникам газет заяву, що зараз по виборах почне спеціяльні заходи коло поширення асекурації засівів серед фармерів.

За обчисленнями урядників одної фармерської організації кошти обезпечення фармерських засівів не будуть високі. Обчисляють кошти на суму 25 міліонів долярів на рік.

КОШТИ ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ РОСТУТЬ.

ВАШИНҐТОН.—„Адміністрація Поступу Праць" каже, що через потребу допомоги фармерським господарствам, навіщеним посухою, видатки федерального уряду на допомогові цілі зростуть цього року на цілих 100 міліонів долярів.

Голова цього бюра каже, що без допомоги федерального уряду багато фармерських родин не могли би пережити надходячої зими.

ЛАНДОН ПОЧИНАЄ СВОЮ ВИБОРЧУ ТУРУ.

ОМАГА (Небраска).—Ґубернатор Ландон, кандидат Републиканської Партії на уряд президента Злучених Держав, почав у четвер свою туру по краю. Виїхав він залізницею в західні стейти й промовляє до людей з плятформи залізничого воза. Слухають його на стаціях гр[illegible] людей, що мають від 500 до 4,000 осіб.

У своїй першій промові Ландон виступав проти президента Рузвелта, закидаючи йому марнотратство роздавання грошей. Потім закидував Рузвелтові „неамериканську політику".

АМЕРИКА НЕ ХОЧЕ МІШАТИСЯ В ЕСПАНСЬКУ ГОРОЖАНСЬКУ ВІЙНУ.

ВАШИНҐТОН. — Департамент стейту вислав до уряду південно-американської републики Уруґвай відповідь на пропозицію Уруґваю, щоб Злучені Держави старалися погодити воюючі сторони в Еспанії. Американський уряд відкидає пропозицію Уруґваю, покликуючися на свою політику не мішатись у внутрішні справи інших держав.

СТРАЙК ДАЛІ НЕ ДАЄ ВИХОДИТИ ГЕРСТОВІЙ ҐАЗЕТІ.

СІЕТЛ (Вашинґтон). — Герстова ґазета „Пост Інтеліджексер", не полагодивши страйку редакційних сил, не вийшла в четвер, уже семий день з черги.

Юнія складачів домагається від центральної робітничої ради, що обєднує всі робітничі юнії в місті, дати складачам дозвіл вертатися до праці. Центральна робітнича рада це домагання відкинула.

Рівночасно юнія ґазетярів подала публичну заяву, в котрій закидує Герстові, що він уживає своїх ґазет по всьому краю для обдурювання читачів щодо спірних питань страйку. Крім цього юнія ґазетярів закидує, що Герстові завідувачі спровадили до Сіетл ґенґстерів, що їздять по місті автами та, показуючи фальшиві відзнаки ріжних робітничих юній, нападають на пікети ґазетярських робітників і їх побивають.

ПРАЦЯ КОЛО РАТУВАННЯ ПРИСИПАНИХ ЖИВЦЕМ.

МОБЕРЛІ (Мізурі). — Ратунковий відділ майнерів копає далі без упину, щоб добитися до 4 майнерів, що були закопані живцем у землі обвалом копальняного тунелю. Вони працюють відділами по 4 робітники нараз. Робота дуже тяжка, бо копають зовсім новий підхід до заваленого тунелю й через те в підкопі нема приладдя для очищування його з копоту й зіпсутого віддиханням повітря.

ВИКОНАНО КАРУ СМЕРТИ.

ОСИНИНҐ (Ню Йорк). — У місцевій стейтовій тюрмі, звісній під назвою „Синґ-Синґ", виконано кару смерти на 39-літнім ветерані світової війни Томасі Мекфарленді, котрого засуджено за задушення його сестрінки, 17-літньої панни Флоренси МекВей.

Він задушив теж тещу, але його суджено тільки за вбивство сестрінки. На розправі Мекфарленд говорив, що він задушив сестрінку в безпамятнім стані, спричиненім пиятикою. Своє пиянство він поясняв наслідками тілесних і умових ушкоджень на війні.

ПРИВЕЗЛИ АНТИЛЬОПИ ЛІТАКОМ.

До нюйорського звіринця в Бронксі привезено 6 молоденьких анильоп. Родилися вони на спеціяльній антильопській фармі у Вайоминґу, а привезено їх до Ню Йорку літаком. Всі звірята перенесли повітряну подорож дуже гарно.

ІТАЛІЙСЬКИЙ ПИСЬМЕННИК ПРО УКРАЇНУ.

Офінор повідомляє, що в Медіоляні вийшли з друку нові книжки відомого журналіста Кароля Аґраті, присвячені його двом подорожам в СССР.

В перший книжці під назвою „в країні Леніна" автор дуже широко спиняється на Україні та на її терпіннях під большевицьким ярмом, а також з захопленням описує красу природи України та артистичну вдачу її народу.

Друга книжка під титулом „Советський Кавказ" присвячена головним чином вражінням автора з подорожі по Кавказі і він у ній яскраво описує боротьбу кавказців проти російської навали. Але що в цій подорожі він відвідав також Київ та Харків, він подає в ній ті вражіння, які на нього зробили ці чудові міста, знищені большевиками. Книжки Кароля Аґратія розкривають непевність внутрішнього устрою советського Союзу, загроженого національними змаганнями поневолених ним націй.

ТРИ СЕСТРИ УПРАВЛЯЮТЬ ДЕРЖАВОЮ.

Складні та незрозумілі для европейця події величезної китайської імперії залежні тепре у чималій мірі від впливів трьох рідних сестер. Вони доньки великого мандарина і жінки маршала Чанґкайшека, міністра фінансів Кунґа і недавнього покійного президента републики Сунятсена. Їх батько Соонґ дав їм солідну освіту в Америці. Коли вони вернулись до Китаю, були першими жінками у 400-міліоновім царстві, що почали брати живу участь у громадянському житті. Наймолодша Меі Лінґ, жінка Чанґкайшека та його секретарка брала участь у всіх державних нарадах і розмовах з чужими представниками чи дипльоматами. Маршал не робить нічого без її ради. Це модерна жінка, що до китайської мови вводить силу американізмів, а до пекінського строю паризьку моду. Меі Лінґ радиться із своєю сестрою Реґіною, жінкою міністра фінансів. Реґіна як великосвітська дама приймає завсіди чільних чужинців у своїй хаті як гостей. Третя сестра Чінґ Лінґ підтримує звязок з нижчими клясами, виступаючи як посередниця між багатими і бідними, щоб злагіднити боротьбу кляси. Вона брала ділянку участь у війні і заснувала багато шкіл, звертаючи головну увагу на освіту селянства, яке знає її та любить. Усі нитки внутрішньої та закордонної політики знаходяться в руках цих трьох жінок. Ні одна держава у світі не знає нині прикладу такого порозуміння між трьома особами, що кермують політикою краю самі і через своїх чоловіків.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Минулої середи, 19 серпня ц. р., знайдено в його помешканню при 951 Вашинґтон еве-ні, Бронкс, мертвого МИХАЙЛА ЗАЗУЛЯКА, відомого українського співака. Смерть наступила правдоподібно через удар серця. Він мешкав сам. Коли минулої середи він не вийшов зі своєї кімнати, завідателька дому покликала поліцая і він розбив двері. На підлозі лежав небіжчик. Тіло його забрали до шпиталю Фордгем у Бронксі, де воно перебуває в трупарні шпиталю. Покійний не оставив ніяких грошей на похорон, тому заряд шпиталю відошле його на цвинтар убогих (Патер'с Філд), наскільки до наступного четверга ніхто по нього не зголоситься. Хто хотів би зацінавитися цею справою ближче, може порозумітися з завідателем трупарні: Mr. Koblitz, Tel. Sedgwick 3-4800.

Покійний мав 49 літ. Приїхав до Америки перед війною. Відзначався дуже добрим баритоновим голосом. Короткий час співав у хорі Метрополітен Опери. Наспівав також багато фонографічних кружків. Часто співав на українських концертах. Мав талант до графічного малярства.

МИХАЙЛО ПІЗНАК ГОЛОВОЮ УКРАЇНСЬКОЇ ДИВІЗІЇ ДЕМОКРАТИЧНОЇ КАМПАНІЇ.

Дж. А. Фарлі, предсідник краєвого комітету Демократичної Партії, іменував українського адвоката Михайла Пізнака краєвим головою Української Дивізії при Департаменті Горожан Чужих Мов у цьому комітеті. Гр. Михайло Пізнак приняв іменування й уже почав своє урядування в головній кватирі виборчого комітету в готелі Билтмор у Ню Йорку.

ПРИВАЛЕНІ В КОПАЛЬНІ.

У копальні вугля в Моберлі, Мізурі, обвалився підземний тунель та відтяв 4 майнерам дорогу. Ратуючим грозить увесь час новий обвал землі й скал та добуваючіся з копальні гази. По добі безупинної роботи ратунковий відділ не перестає працювати, хоч не знає, чи обвалені землею робітники ще живуть.

НОВА БАТЬКІВЩИНА БУЗЬКІВ.

В Англії зробили дослідники птахів цікаву спробу заклиматизувати на постійно бузьків. У графстві Кент прийшли на світ молоді бузьки, які висиділа... чапля, бо, як відомо, бузьки до Англії не прилітають. Тепер дослідники з великим зацікавленням чекають кінця цього експерименту: чи вдасться здобути для англійського краєвиду нову птицю.

ЦІКАВІ ІМПРЕЗИ У ВІДНІ.

Великий успіх мають у Відні так звані „памяткові імпрези". Перед найважніщими памятниками роблять публичні вистави, що характеризують життя і заслуги особи, що їй здвигнено памятник. Якщо та особа була композитором, то орхестра виконує відповідні музичні твори.

ПЕРШИЙ КОНҐРЕС СХІДНІХ СТУДЕНТІВ В ІТАЛІЇ.

З Болвонії, як повідомляє Офінор, відбувся під головуванням відомого вченого, королівського академика проф. Форміќі, перший конґрес студентів зі Сходу.

Відкриваючи конґрес, голова зауважив передівсім, що Італія, через своє положення над Середземним морем, завше була мостом, який зеднував Схід із Заходом та що приязнь зі східніми народами завше була історичною місією Італії, місією, яка була тимчасово перервана, щоб тепер відродитися з новою силою. Ця традиція, перервана за час упадку Італії, була відновлена особистою працею Мусолінія, який якнайбільше дбає про навязання тривких та сталих звязків з народами Сходу. Ці звязки мусять іти по лінії розповсюднення латинської культури та світової цивілізації і під таким кутом треба саме розглядати етіопську експедицію.

В конґресі взяли участь єгиптяни, китайці, араби, вірмени, сирійці, іранці, а також жиди з Палестини. На жаль українці не додумалися взяти участь у цій міжнародній маніфестації. Дебати точилися коло необхідности скористати з допомоги Італії для навязання сталого обміну культурними цінностями поміж Сходом та Заходом. Конґрес вшанував хвилею мовчанки память Фуада, короля Єгипту, та вислав привітальні телеграми з подякою за приняття на адресу короля та Мусолінія. Подібні конґреси мають відбуватися щорічно і будуть правдоподібно притягати все нові народи.

СТРАШНИЙ ЗЛОЧИН МАТЕРИ.

До помешкання електромонтера Кужини в Варшаві впровадилася 35-літня Марія Олейчук як субльокаторка. По якімсь часі субльокаторка сказала, що вона хора на нирки і мабуть піде до шпиталю. Тимчасом вночі почули господарі стогін із кімнати Олейчукової. Жінка елекромонтера побачила сліди крови, що вели до сходів стриху. Перед завізваним поліцаєм зізнала субльокаторка, що на стриху вродила дитину, яку потім забила і сховала до старого горшка.

ПОЛЬЩА НА СІРІМ КІНЦІ.

Під таким наголовком подає „Л. К. Ц." статистичні дані про заграничну торговлю европейських держав. Коли брати під увагу заграничну торговлю 24 европейських держав, то в першім чвертьрічці 1936 р. Польща займала в експорті 11, в імпорті 14 місце.

КРІВАВІ ПЕРЕГОНИ.

У Бразилії в місцевості Сан Павльо відбувалися недавно автові перегони. Коротко перед закінченням одна з учасниць не зуміла втримати розігнаного авта на закруті. Віз влетів на публику, перевертаючись кілька разів. Наслідки були страшні: серед публики 5 убитих, 37 ранених. Учасницю перегонів із розбитим черепом відвезли до шпиталю.

ЖОРСТОКА МАСКАРАДА

МОСКВА.—Другий день судової розправи проти Зінов'єва і Каменева та 14 інших большевицьких провідників виявив, що впродовж двох літ самі большевики чотири рази плянували атентат на свого вожда Сталіна. Останній раз атентат мав відбутися минулої весни. В часі першо-травцевої паради вони хотіли кинути до льожі Сталіна бомбу. Підсудні на процесі далі поводяться дуже дивно. Кожний раз, коли йде мова про якийсь новий закид, кожний з них жадібно хоче приняти його на себе. Зінов'єв навіть потвердив, що він докотився через троцькізм і тероризм до фашизму. Також часто вони себе взаїмно визивали „брехунами, лицемірами і зрадниками". Роблять вражіння морально роздавлених людей.

ОСЛЬО (Норвеґія). — Про той процес Лев Троцький перед журналістами сказав: „ОҐПУ занадто покладається на легковірність світу. Офіційні телеграми Советів є зневагою для думаючих людей. Невже советський уряд думає, що цілий світ замешкують дурні? В часі мого побуту в Копенгагені я конферував зі 40 людьми — данцями, англійцями, американцями, французами, німцями. Одначе ні один з них не говорив по російськи. В кількох найближчих днях я предложу докази, що я ніколи не снував замахів проти Советів, а навпаки, ОҐПУ снувало замахи проти мене. Це нечесна брехня називати мене терористом. Праця мого життя доказує, що я все був проти терору".

СОВЄТСЬКІ ПОМІЩИКИ.

МОСКВА. — Большевицька „Соціялістична Земля" подає, що при наділюванню землі колективним хазяйствам большевицькі чиновники затримували великі кавалкл, по сто і двіста десятин, для так званого „вільного маневрування". Ці кавалки фактично стають власністю чиновників і вони їх найманими руками обробляють та забирають собі з них увесь дохід. Щоб забезпечити себе перед вищими властями, вони діляться з ними своїми доходами, або землею. Коли раз одному такому урядовцеві загрозили доносом, він зухвало відповів: „Спробуйте тільки зачепити мене, а будете мати до діла не тільки зі мною, але з районною й обласною адміністрацією". Це вільне „маневрування" в останніх роках так усюди поширилося, що фактично створило в Советах нову поміщицьку верству.

ГОСТРА ВІДПОВІДЬ НІМЦІВ ЕСПАНІЇ.

БЕРЛІН. — Німецький уряд вислав гостру ноту на адресу еспанського мадридського уряду за те, що еспанський военний корабель обстрілював німецький купецький корабель „Камерун", а потім зробив на ньому трус та змусив завертати з його вибраного шляху. Цей поступок німецька нота називає „злочином у вільній навіґації по отвертих морях", як теж загрожує, що колиб еспанці відважилися ще раз це зробити, то німецька воєнна фльота пічне атакувати еспанське кораблі. В тій цілі німецький уряд вислав кілька нових боєвих кораблів на еспанські води, як теж поінформував свого адмірала, що командує середземноморською німецькою фльотою, щоб на акти насильства відповідав теж силою.

З ЕСПАНСЬКОГО РЕВОЛЮЦІЙНОГО ФРОНТУ.

ЛІСБОНА. — По кількох днях важких боїв на еспанських фронтах наступило хвилеве успокоєння. Революційні війська здобули кілька міст здовж пограничної смуги коло Портуґалії, утвердивши в той спосіб тісну звязь з північною армією. Одначе їх наступ на Мадрид покищо не вдався. Мадридський уряд уважає це великою побідою лівих і твердить, що Мадридові тепер нічого не грозить.

БАРЦЕЛЬОНА. — Війська Катальонії, яка з одного боку комунізується, бо перебрала на державну власність всі більші маєтки і банки, а з другого боку націоналізується, бо на днях зовсім відорвалася від Еспанії, почали обстрілювати прибережні міста на Балеарських островах, що знаходяться тепер під владою повстанців. Катальонці поборюють фашистів не тільки з соціяльних причин, але ще більше з національних, бо бояться, що сильна фашистівська влада знов знищить їх самостійність. Тепер вони атакують Балеари. Давно в історії ці острови належали до Катальонії і ще нині замешкують їх катальонці. Тепер вони бачать добру нагоду прилучити ці острови назад до рідного краю.

СТРІЧА ДВОХ КОРОЛІВ.

КОРФУ (Греція). — До грецьких берегів підїхав на свойому боєвому кораблі англійський король Едвард, який використовує свої вакації, проїжджаючись по Середземному морі. По Европі відразу блиснула вістка, що він задумує женитися з одною грецькою княжною. Грецький уряд заперечив рішучо цю вістку. Назустріч англійському королеві виїхав грецький король Джордж, який хотів з Едвардом обговорювати ріжні політичні справи. Та Едвард відмовився, кажучи, що він на вакаціях.

"SVOBODA" (LIBERTY).
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ТРАҐІЧНА КОМЕДІЯ В МОСКВІ

У Москві почався процес проти 17 визначних комуністів, з котрих 16 поставлено на лаву обвинувачених, а одного, найстаршого з них, Троцького, не поставлено тільки тому, що московська рука не може його досягнути за границею краю. Акт обвинувачення й перші зізнання кидають на цілу ту темну справу трохи більше світла та вияснюють багато фактів. Одначе з другого боку, московський уряд і обвинувачені пробують деякі справи закрити і затьмити, і від їх заходів певно неодин бік справи останеться на довго ще темним.

Наперед світові стає ясно, як важився московський уряд виходити до такого процесу з такими закидами, що на перший погляд ока видаються неймовірно фантастичними. Отже з першого вже дня розправи видно, що московська диктатура пішла до процесу, допевнившися перше, що обвинувачені самі подадуть на себе обтяжаючі зізнання. Коли подавати на себе обвинувачення за вчинки, за які людину жде кара смерти, не вважається в світі за обяв нормальної душі, то в Росії це може бути зовсім нормально. Там видно уряд поступив своїм давнім способом: поставив кождого обвинуваченого перед вибором: або признайся до всього, що ми тобі закидуємо, та надійся на можливу ласку, або не признайся та будь засуджений на смерть без суду. Запеклі комуністичні революціонери, за яких їх величала комуністична преса, воліли здатися на можливу ласку.

Чи обвинувачені справді зробили заговір та збиралися вбити Сталіна та інших визначних комуністичних комісарів, що нині трясуть Росією, світ нині не може знати, і певно ще довго не буде знати. Одначе світ уже нині знає, до якої огидної політики готові братися ґрупи воюючої з собою комуністичної братії в Москві. Бо коли заговір був, то правдою є, що ґрупа комуністичних революціонерів, щоб добитися на хребет 170 міліонів Росії, готова скрито вбивати своїх партійних товаришів. Коли заговору не було, то правдою є, що друга ґрупа готова вживати своєї урядової сили, щоб доконати масового вбивства своїх товаришів, яких вона посуджує за загрозу своїй владі. На всякий випадок, образ умов не є підхлібний ні для Росії, ні для комунізму. Видно з нього, що головним товчком усякої акції в цих людей, що себе представляють за оборонців покривджених, є знову ніщо інше, як жажда влади; отже той самий порок, що переїдав колись російський цар і російську аристократію, проти котрої комуністи повели боротьбу на життя й смерть, і що кермує фашистівськими диктаторами. І знову, як не малась би справа, московський процес показує, що комуністична диктатура не створила такої непохитної влади, якої створенням вона хвалиться.

З БОЛЬШЕВИЦЬКОГО СМІТНИКА

Дня 1. серпня відбулося в Торонті, Канада, одно віче, яке влаштували українські комуністи, — ті комуністи, що побачили й зрозуміли, що нинішній большевицький режим на Україні це не соціяльно-комуністичний експеримент, тільки старий московський імперіялізм у червоному замаскуванні. Це віче мало якраз завдання перестерегти українських комуністів і здемаскувати правдиву політику Москви. Говорили на ньому українські комуністи з Америки: Довгань, Соболь і Кушляк; а з Канади: Ліліцарк і Лобай. Большевицькі „Українські Робітничі Вісти", що виходять у Вінніпеґу, накидаються на них страшною їддю, називаючи їх суто большевицькими назвами. Подаємо уривки з промов на цім вічу, які яскраво характеризують відносини, що запанували в большевицькому таборі:

„В пятницю, 1. серпня (?), „сесію" відкрив Кушляк, антирадянський спец з Дітройт, якого вже широко використала й Герстова преса. Сесія призначена Радянській Україні. До слова зголошується Лобай, який майже два десятки літ сидів у робітничих організаціях, як мумія, вдаючи, що він „не промовець".

„Лобай: — Товариші! Я, як знаєте, перебував довгий час у редакції як редактор. Я мав добру нагоду придивитись і переконатись про положення на Радянській Україні, і як там переживає український робітник та селянин. Там нема, товариші, нічого українського. Там, як говорив тов. Кушляк, русотяпство, ота насильна колективізація. Там тими пятирічками кожний з дня на день обдурює себе, але сказати не годен нічого, бо зараз причіплять ухил, зараз Соловки, розстріл. Ми, як нова організація, повинні вияснювати це робітникам.

„Я пригадую собі, як колись у Вінніпеґу вернувся з Радянського Союзу один хлопець. Він там перебував більше як рік. Наші Навізівські і Шатульські не хотіли з ними говорити. Але я думаю: чому б не переконатися, як там на Радянській Україні? Закликав я того хлопця до свого офісу, поставив перед ним пачку циґареток на стіл і питаю його. Він зпочатку боявся, але коли я висказав йому свою думку і він побачив, що я щиро говорю, він відповів: „Мене, товаришу, так щиро ніхто не питав".

„І він сказав, що на Радянській Україні стан розпучливий. Сталін і Постишев довели край до руїни. Селяни землі не хотять обробляти, робітники мають такий заробіток, що не можуть з нього вижити. Українських учених порозстрілювано. А ті, що осталися, мусять мовчати. Розгулялася бюрократія на Україні. Побирають високі платні. Хто придобриться Сталінові, то Сталін зараз зробить його маршалом. А в той самий час робітники в голоді корчаться.

„Розказував, як одного разу їхав він з одним ветеринаром і в дорозі здох кінь, бо був хворий на залози. То що ви думаєте? Селяни не дали закопати того коня; вони його зїли. А тут навізівщина пише, що там рай. Я самий не міг нічого писати, бо вони все перекручували. І кожний чесний робітник мусить лишити цю організацію, а шукати чогось нового, так, як от ми тепер. Такої країни не можна вважати робітничою. Я, товариші, кінчу, бо в нас є ще багато, що хотять говорити".

По нім забрав голос Хвалібога і сказав таке: „Я, товариші, стою в організації 20 літ. Я за організацію був би душу й тіло віддав. Але, товариші, нема справедливости. Тут навізівщина, а там Сталін. Ми такої України не можемо боронити. Мені всеодно, чи фашистівська Італія, чи Німеччина, чи Польща, чи Радянський Союз. Там Сталін на Соловки, а тут Навізівський засуджує. Ми були звязані з центром, ми приглянулися всьому".

Петрашек: „Говорять інші товариші, можу і я дещо сказати. Так, товариші, ми скитаємося, шукаємо правди. Ми були католиками, радикалами, але ніде не було нам вдоволення. Вступили в робітничу організацію, та там нам причепили ухил, або щонебудь інше, тому, що ми були праведні. Це вже така історична трагедія словян. Бо ми, українці, належимо до словянської раси. Нас гноблять усі: москалі, поляки, чехи. Ми порозбивані, але мусимо зорганізуватися. А коли зорганізуємося в одну велику організацію, то тоді не буде нас гнобити ні Сталін, ні Постишев, ні Навізівський, і тоді можемо створити одну соборну Україну.

Кунька: „Товариші, яка там рівність у Росії, коли комісар бере 500 рублів місячно, а робітник 150 рублів. Жінка комісаря бере 300 до 400 рублів. Побудовано індустрію, позакладано колективи, а робітник і селянин не має нічого з того, бо мусить віддати все. Маєш кури — давай яйця. Маєш корову — давай молоко. Маєш свині — давай, щоб комісари мали що їсти".

Лобай іще раз забирає голос і каже: „Товариші! Я багато не буду розводитися, тому, що багато писалося про те в „Правді". Зпочатку я думав, що комуністична партія і її провідники дійсно стоять по робітничій стороні. Але я переконався, що навпаки. Коли почалися арешти на Радянській Україні, як арештували Ірчана й інших, мене це заставило думати, що там щось не теє. Тоді до мене прилучилися мої однодумці. Я не міг дивитися на ті звороти. Наприклад, оті страйки. Часом їх треба було, а часом ні. Демонстрації також часом були непотрібні, а через них були арешти робітників і бійки. Все робили лідери на те, щоб наробити галасу й промостити собі шлях на Радянську Україну. Я не міг ніяк погодитися з арештом Ірчана. Я хотів доказів. Преса подає, а вони скорочують. Навізівський їде на Україну по факти. Вернувся без нічого. Коли у нас зайшло тертя, приїжджає Попович, прилучується до нас і давай на Навізівського. Але що я знав, що йому йшло про те, щоб вигнати Навізівського і самому сісти на його місце, я на це не згодився. Нас були повідсували від усяких зарядів. Я не міг уже далі працювати і виїхав до Америки. Я не думав вертатись, але товариші писали, щоб вертатись, бо нема кому працювати. Я вернувся. Аж нараз „Вісти" виходять щоденником і то в часі, коли фінансовий стан був гірший від того, коли їх скорочували. **Та я знав, що це на те, щоб замазати очі про те, що діялось на Україні".**

В 194 числі ті самі „Вісти" приносять черговий довгий напад на „відступників", з якого подаємо тільки той уривок, що відноситься до промови Кушляка:

„Замасковане „плакання" Лобая розкрив його спільник, американець Кушляк, який у кількох мінутах виказався перед робітниками як аґент Герста, як безперечно гидкобрудний провокатор.

„Кушляк зараз же на вступі представив себе, що він „чесний" комуніст. Ще перед виїздом з Америки до Радянського Союзу боровся з американською поліцією, та з таким завзяттям поїхав працювати на харківському тракторному заводі, де його вибрано районовим партійним організатором, яким він був три роки. Вже рік тому, як він вернувся в Америку, бо не міг знести сталінського режиму. Дальше говорив, що сталінська політика довела до того, що міліони пухнуть і вмирають з голоду і що він самий бачив цих мертвяків. Одним словом, цей тип послугувався виключно пресою Герста. Цих контрреволюційних і провокаторських слів Герстового аґента, яким є Кушляк, робітники не могли слухати й майже хором спинили цього типа балаканину. Цей аґент Герста мусів усісти як змокла курка, а біля нього позеленів Д. Лобай, мабуть догадуючися, що пропало його старання обдурити робітників солодкою блювотиною".

Для нас це віче тим характеристичне, що всеж таки серед комуністичних рядів слідні прояви отверезіння. Правда, продажні аґенти Москви стараються ці прояви зогидити і викривити, називаючи тих людей, що мали відвагу критично поставитись до червоного терору на Україні, „Ґерстовими аґентами", проте серед чесного громадянства вони знайдуть належне признання. Бо можна поборювати комуністів, можна навіть стріляти їх так, як вони стріляють націоналістів. Колиж одначе вони вірять у свою ідею як у певний соціяльний рух, то всеж таки, навіть серед противників, вони можуть здобути повагу. Зате не можуть здобути цеї поваги продажні аґенти Москви, що по рабськи обороняють усе, що московське, яких не зворушить ні арешт і розстріл найближчих співробітників, ні голодова смерть міліонів людей свого народу. Серед чесних людей такі продажні аґенти викликають тільки погорду.

ПІСЛЯ НАГУЄВИЧ І ВЕРЧАН — МАКІВКА

Львів, 4. серпня 1936.

Це вже не „право серії", — це не та низка припадкових подій, що їх люди вяжуть в одно та що їм надають якесь надприродне походження. Нема тут ніякої „вищої" керуючої сили, ані ніякої припадковости: те, що тепер діється в нашому нещасному краю, це планова, свідома, послідовна і назимно передумана та реалізована робота. Це послідовний наступ на край, який з титулу свого географічного положення і національного характеру має величезне політичне і військове значення для східного сусіда — це послідовний наступ на український нарід, який самою тільки своєю екзистенцією є вічною і найбільшою загрозою для великодержавної Московщини. Коли ми ще недавно, кілька місяців тому, писали про зріст комуністичної розкладової роботи у краю та про небезпеку, яку викликує большевицька робота, що знаходить собі найподатливіший ґрунт у масах, зрадикалізованих пануючими національними і соціяльними відносинами, то ми чували з польського боку, що це просто така нова наша тактика: залякувати поляків комуністичним страшаком, щоб в той спосіб добувати собі якісь „концесії"! Не знаємо, чи й трупи належать до тактики. Зате знаємо напевне, що тих трупів, що тієї крови, яка ллється по українських селах наслідком аґресивности комуністичного елементу, який настільки зріс у силу, що може вже щораз сміливіше виступати назовні, — що тих жертв щораз більше.

У Нагуєвичах збаламучені комуністичною агітацією одиниці зневажили український національний герб. У Верчанах зробили галабурду з нагоди посвячення Народнього Дому, при чому здемолювали приходство, вбили одного молодця та кількох поранили. На національно - релігійному святі на Маківці, підчас самого богослуження, ганебними окликами намагались розбити свято. Тільки цим разом бійка скінчилась трагічно для її спричинників. На іншому місці подаємо опис події, поданий авторитетним учасником недільного свята на Маківці. Можливо, що точно ведене слідство виявить нові подробиці. Можливо, що виявиться, що серед метушні потерпіли й невинні. Зате устійнити можна два факти: 1) виконуючи приказ своєї верхівки (на якої чолі стоять не українці), комуністичні ячейки у краю (складені здебільша теж з не українців) використовують кожну нагоду, щоб вносити розладдя в українське зорганізоване життя, не цураючись перед профанацією найбільших українських, національних і релігійних святощів; 2) українські маси, головно українська національна молодь, спершу зацукані тим наступом, перестають бути пасивним предметом провокації та жорстоко відповідають на провокації. Колись Галактіон Чіпка писав саркастично: „...Ніяка провокаційна сила ніякий провокаційний випадок не зуміє вивести нас з ледяного спокою: з почуттям недосяжної вищости, з убивчим усміхом маловаження приймаємо буки в кожну часть тіла чи душі й навіть оком не клінемо..." Як виказує недільна подія на Маківці — скінчилась староукраїнська традиційна „відпірність на провокацію". Зате треває надалі староукраїнська трагедія: треває внутрішня міжусобиця і ллється українська кров.

З приводу недільної трагедії виринають ті самі рефлексії, що виринали вже при подібних попередніх нагодах, яким — на жаль — не видно кінця. Передовсім: ніколи комуністична агітація не малаб і сотої частини того успіху на українському селі, що його має тепер, коли би про „нормалізацію" польсько - українських відносин не треба говорити тільки у „лапках" і коли б тамошні соціяльні відносини знаходили у польській стороні іншу оцінку та інші рецепти, як лише ті, що їх проповідує „Звйонзек офіцерув резерви", „ІКЦ" чи „Дзєннік Польскі". Очевидно, що може серед польського громадянства існують одиниці, які з приводу кривавих сутичок між українськими комуністами і патріотами радіють: адже „русини" взаємно собі кров спускають й дають добру нагоду польській адміністрації грати ролю судді, що буде „вспокоювати" обидві частини українського громадянства. Можливо, що дехто має такі рахунки. Однак нам здається, що це небезпечна забава. Що страшенне небезпечно втримувати податне під радикалізацію настроїв підложжя і що **ніякі адміністраційні засоби соціяльних болячок не вирішать і гострих суперечок на ґрунті протилежних собі ідей не злагіднять.** Ослаблення українського нац. орґанізму комуністичною розкладовою роботою ніколи не може вийти польській державі на добро, — тій державі, яку той сам комунізм намагається розложити в усіх центрах, на всіх її землях.

У неділю згинув один український робітник і два жиди. Як уже згадано, яку ролю кожний з них грав того дня, звідки і для яких цілей там узявся, це все докладно устійнить слідство. В усякому разі нема чого радіти, що свято на Маківці, призначене для віддачі пошани тіням героїв, було спрофановане кривавими інцидентами. Але й сумувати нема чого: український нарід живе на такому місці ґльобу, на якому не може мати ідиличного спокою. Коли сьогодні йде наступ на ту частину українського народу, що живе тут, у Галичині, то слід із ним рахуватись як з фактом і проти того наступу озброїтись: нашою зброєю є національна ідея і та міць, яку та ідея дає. — („Діло").

— Отже ви, панно Марійко, відмовляєтеся бути моєю жінкою?

— Того я не сказала; це зовсім що інше. Я сказала, що не годжуся бути вашою навіки.

Джан Стен.

ПІД КЛЮЧЕМ

Коли я прийшов відвідати мойого друга, я застав його, як пильно записував щось у щоденнику.

„Що ти робиш?" — спитав я. „Я ніколи не припускав, що займаєшся такими дурницями".

Мій друг поглянув на мене розсіяно, зморщив чоло, дописав щось у щоденнику, підсміхнувся таємничо, витиснув старанно рядки бібулою, замкнув щоденник і сховав його в свій столик під ключ.

Врешті спитав:

„Що кажеш?"

„Кажу, що дивуюся, що займаєшся такими дурницями".

„Роблю це з великою приємністю", відповів.

„Нісенітниці! На мою думку, нема в тому ніякого змислу! Це безпотрібна витрата часу. Ну, бо скажи сам, що ми такого переживаємо, ти або я, щоб варт було записувати. Я певний, що тобі скоро це знудиться й до місяця не дотягнеш".

Мій друг заперечив головою: „Це не перший мій щоденник. Перший купив я чотири роки тому й кажу тобі щиро, що ніяк без того вже я не міг би обійтися.

„Чоловіче, цеж небезпечна річ, коли жонатий чоловік тримає щось таке в хаті", остеріг я його.

„Певно, й тому", він показав рукою на свій столик, „тримаю щоденник завсіди під ключем", сказав і підсміхнувся. „Тобі видається це дивне", говорив далі, „бо не знаєш, у чім річ. Записую в щоденнику все, чого я не посмів би голосно сказати. Й можу сказати тобі, друже, що цей щоденник стався благодаттю й благословенням для мене, відколи я його веду".

„Жартуєш", сказав я.

„Ні, зовсім серіозно, щоденник дає мені всякі можливості й якщо обіцяєш мені, що це лишиться між нами, поясню тобі все".

„Говори", відповів я байдуже.

„Ти, як жонатий, знаєш це таксамо, як і я, що жінки бувають по діявольськи вперті. Моя дружина є золота людина і я люблю її дуже, але вона лише жінка й тому, як усі жінки — вперта.

„Очевидно", сказав я співчуваючо.

„Розумієш, що я думаю. Вона, так сказатиб, сама впертість і завсіди хоче поставити на свойому. Коли нпр. я хочу йти до Бравнів, вона хоче йти до Смітів. Коли я хочу відпочити, саме того вечора вона хоче йти до театру. Коли... зрештою сам маєш жінку, то розумієш.

„Вповні", відповів я.

„З того приводу були в нас вічні сварки й непорозуміння й дійшло до того, що тільки тоді мав я трохи спокою, коли вспів переконати її, щоби пішла до кіна.

Я притакнув головою.

„Не тому, щоб вона була недобра жінка", пояснював мій друг далі, „а просто тому, що не могла стерпіти того, коли їй хтось противився й так довго, як довго я робив те, що вона хотіла, вона була, так сказатиб, ангел. Аж одного разу на Новий Рік прийшла мені спасенна думка купити щоденник".

„Що це має спільного?" — спитав я.

„Дуже багато. Відразу першого тижня, як я почав його писати, втихли в хаті сварки і я міг сказати й зробити все, що хотів".

Я розвів руками:

„Нічого не второпаю. Тиж сказав, що замикаєш щоденник під ключ і —"

„Так, зовсім правильно. Замикаю його під ключ. Очевидно, моя жінка була незвичайно цікава довідатися, що я записую, й першим її ділом було доробити другий ключ до мойого столика. Потім пішло все, як по маслі".

„Я всетаки нічого не розумію", сказав я.

„Зараз зрозумієш. Припустім: моя жінка хоче йти на відвідини до Лейкмурів, а я не хочу туди йти. Тоді вистарчило написати в щоденнику, скажім під датою 24. грудня, таке: — Нора Лейкмур це прекрасна жінка. Які прекрасні очі в неї, або щось у тому роді. Очевидно, моя жінка старалася потім держати мене на сто миль від Лейкмурів, а що не могла признатися, що читала мій щоденник, то все полагоджувала спокійно, без сварок і докорів".

Я нічого не відзивався, бо почав розуміти, що той щоденник це справді не таке дурне, як мені на перший погляд видалось.

„Бачиш", продовжував тимчасом мій друг далі, „найбільший успіх моєї ідеї є те, що можу сказати моїй дружині все, що хочу. В цей спосіб я зробив, що моя дружина погодилася з найліпшою своєю приятелькою, що з нею довго ворогувала. Поправив її гру в бріджа, переконав її, щоб не купувала футра, яке вона дуже хотіла мати. Сказав їй, щоб у неділю давала мені снідання до ліжка — але чейже ти не йдеш іще?"

„Мушу", відповів я, беручи за клямку. „Маю ще щось дуже важне полагодити, заки замкнуть крамниці".

І це була дійсно правда. Я мусів зробити ще дуже важні закупи. Пішов купити собі щоденник.

З англійського перекл. **К. Яв.**

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

НЕЧУВАНЕ.

У Римі померла дня 16-го серпня італійська письменниця Ґрація Деледда.

Коли вона написала свою першу повість „Сардинська кров", люди з її села були обурені. Вони ніколи не чували про таке, щоб жінка була письменницею. Стрінувшися з її родичами, вони запевняли родичів, що співчувають у їх нещастю. І родичі теж сумували.

Такий був присуд народньої опінії. Багато людей відступили від свого наміреного діла зі страху перед народньою опінією. Деледда робила далі своє. З часом вона стала звісною в цілій Італії. Далі й поза Італією. В 1926-тім році вона дістала літературну нагороду Нобля, найповажнішу інтернаціональну літературну нагороду.

ПРОЗІРНА ЖІНКА.

У Музею Науки й Промислу в Рокефелерівськім Центрі в Ню Йорку виставлено оноді перед ґрупою приватних глядачів прозірний модель жінки, що його мають виставити незабаром на публичний вид на два місяці. Цей модель зображає жінку в пересічній величині, але зі шкірою так прозірною, що при відповіднім освітленню глядач може побачити виразно всі внутрішні органи тіла, і не тільки такі, загально звісні, як серце, легені, шлунок, але й такі, мало відомі, як залози.

Модель буде виставлений наперед у Ню Йорку, а потім у ріжних містах Америки. З ним буде їздити відповідний преледент, що, виставляючи його, буде давати відчити про анатомію, себто будову тіла людини. Є це причинок Рокефелірівського Центру для анатомічного освідомлення людей.

Нічого казати, що Рокефелерівський Центр може справді бути гордий з такого моделю. Адже кождий чоловік говорить про анатомію людини, а про неї так мало знає, як багато про неї говорить. Досі зроблено вже 4 такі моделі, але це були моделі чоловіків. Тепер у перше зроблено модель анатомії жінки, бо видно багато людей вяжуть думку про тіло жінки з почуттям гріху.

ПРОЗІРНИЙ ДІМ.

Ля Ґвардія, посадник міста Ню Йорку, та комісар парків Мозес обрадилися виставити на світовій виставі в Ню Йорку в 1939-тім році крізький модель дому зі скла.

Має цей дім показувати всякі департаменти міського уряду при роботі.

До будови мають ужити скла, щоби глядачі могли бачити із зовні, що діється в середині.

Якби так у звичайній справжній адміністрації міста були скляні стіни й дахи, щоб горожани міста могли бачити, що там діється, то це відай причинилося би багато до громадянського освідомлення горожан.

Покищо одна ґазета, подаючи вістку про цей модель, висказує побоювання, що цей скляний модель готовий тільки пригадувати горожанам, щоби вони не кидали каменем на свою адміністрацію, що живе під скляним дахом.

МОДЕЛЬ.

Коли вже назбирується стільки новинок про моделі, не від речі буде сказати дещо про слово.

Слово „модель" походить з французького слова „модель", а це від латинського слова „моделюс", міра, а властиво „мірка", бо „моделюс" це здрібніле слово від „модус", спосіб, міра. Як слово „модель" перебрано з французької мови до ріжних інших мов, між іншими його перебрано й до української й англійської мови, воно означало предмет, що докладно представляє своїм виглядом інший предмет, який ще має існувати або вже існує. Отже театральні продуценти, збираючися до вистави нової штуки, кажуть собі часто робити модель уладження сцени для ріжних актів нової штуки. Інжиніри, проєктуючи нові доми, мости або інші такі будівлі, роблять звичайно малі моделі проєктованих будівель.

Модель звичайно менший від предмету, що він його зображає. Деколи робиться модель більший від предмету, що він його зображає. Наприклад, по школах уживають при науці ботаніки (про ростини) моделів цвітів, що багато разів більші від справжніх зображених предметів, себто в цьому випадку квіток.

НЕМОЖЛИВИЙ МОДЕЛЬ.

Коли модель менший від зображеного предмету, то, звісно, на ньому все має бути однаково поменшене. Коли модель більший, від зображеного предмету, то на ньому все має бути однаково побільшене.

Через те кажуть, що в світі можна зробити модель з усього, а тільки не зі всесвіту. Бо якби хтось зробив модель з нашої сонішньої системи такий маленький, що наша земля була би зображена кулькою, на цаль у промірі, то сонце мало би бути віддалене на моделю кількадесять тисяч миль.

МОДЕРНЕ КОХАННЯ.

— Знаєш, я кохала його до божевілля.
— Довго?
— Не знаю, я не мала годинника.

БІДОЛАХА.

Пані до безробітного: Ох, які ви бідні, обдерті. Може вам щонебудь пришити?

Безробітний: Аво, маю тут ґудзик, може пришиєте мені до нього який плащ.

КОНҐРЕС УКРАЇНСЬКИХ ПРОФЕСІОНАЛІСТІВ

Четвертий Конґрес Українських Професіоналістів Америки й Канади відбудеться у Філядельфії в готелі Сильванія в днях 5, 6 і 7 вересня цього року. В програму конґресу входять дуже цікаві й важні точки. Реферати й наукові праці відчитають американські та українські фахівці. Уряд Товариства Українських Професіоналістів, як також льокальний конґресовий комітет у Філядельфії не щадять ні часу ні праці на те, щоб успіх конґресу був запевнений.

Наради відбудуться в готелі Сильванія, де делеґати можуть замешкати по приступних цінах. Реєстрація делеґатів відбудеться в суботу. В неділю, 8 год. рано, делеґати йдуть до своїх церков. У год. 9:30 буде офіційне відкриття конґресу. Від 12—2 години спільний обід, а по обіді реферати, дискусія та наради. В понеділок буде докінчення адміністраційних справ, а потім наступить вибір нового уряду. Вечором буде спільна вечеря.

Професіоналісти зі всіх сторін Америки і Канади письменно зголошуються до секретаря товариства та запевняють, що прибудуть на Зїзд. Багато професіоналістів ще не дали про себе чути. Віримо, що не буде й одного професіоналіста, котрий не відповість на листи секретаря, які повисилано.

Вже чотири роки минає, як підчас світової вистави в Шікаґо відбувся Перший Зїзд Українських Професіоналістів. По довгих нарадах делеґати вибрали уряд і поручили йому дальшу підготовну працю в справі зорґанізування сильного та поважного товариства, до якого належалиб кождий українець та українка, що скінчили високі школи в Америці й Канаді. Ця праця увінчалась успіхом. Надходячий конґрес це вже Четвертий Річний Зїзд Українських Професіоналістів! Вартість таких зїздів осудить історія. На рідних землях України наші брати професіоналісти не мають змоги ні дозволу від окупантів на спільні наради; але тут за океаном на прибраній батьківщині ми можемо без ніяких перепон зійтися й порадитися про справи нашого національного і культурно-освітнього існування.

Уряд Товариства Українських Професіоналістів отсим відзивається до всіх тих українців і українок в Америці і Канаді, що покінчили студії в нуверситетах та колеґіях, щоб вони доложили всіх старань і прибути на Зїзд, а якщо не можливо їм узяти особисту участь у конґресі, то бодай хай заявлять письменно або телеґрафічно свою солідарність та побажають Зїздові доброго успіху. Виявім солідарність української інтеліґенції по цім боці океану. Покажім ворогам української нації, що ніяка сила не вбє в нас духа та бажання до вищого знання й науки. Хоч ворог ставить нашим братам на рідних землях ріжні перепони в здобуттю вищої науки, ми тут на вільній прибраній Батьківщині повинні з подвійною силою дбати про надбання цеї науки. Яку ролю українські професіоналісти в Злучених Державах і Канаді відограють у будуччині у здобуттю кращої долі для себе і для своїх братів, годі нині передбачити. Та, не зважаючи на те, ми повинні бути готові, щоб відограти ту ролю, яка наказує українським професіоналістам бути в перших рядах народніх працівників.

Отже до побачення на Четвертім Зїзді Українських Професіоналістів!

ЗА ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКИХ ПРОФЕСІОНАЛІСТІВ:
Роман Смук, секретар.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

З НАГОДИ КОНҐРЕСУ МОЛОДІ.

„Я не боюся хмари, зливи!
Що мені вітер той бурхливий?
Я про ті тучі сміло, сміло
Буду робити чесне діло.
Нехай і повінь валом бухне,
Моя відвага не потухне".

Так писав Іван Франко в поемі, присвяченій Анні Павлик, про українських хлопців і дівчат, що для добра українського народу рішились „працювати без упину".

В нинішніх часах такий дух праці виявляється серед української молоді в Америці. В нинішніх часах безробіття, політичних неспокоїв, насильства, боротьби одиниць проти одиниць і народів проти народів — цей дух праці серед нашої молоді є найприємнішим явищем. Певність, що наше молоде покоління приготовляється до перебрання проводу нашого національного життя, злагіднює наш душевний конфлікт самооборони, бо лише наша національно вихована і здисциплінована молодь може запевнити нас, що наші довголітні надбання перейдуть у добрі руки.

Ліґа Української Молоді Північної Америки, яка скликує свій конґрес до Філядельфії в дня 5, 6 і 7 вересня, є мостом, через який старше і молоде покоління подадуть собі руки до співпраці. В місцевостях, де ще нема орґанізованих молодечих товариств, обовязком старших є подбати, щоб такі товариства основано, і припильнувати, щоб делеґати на конґрес були вислані. Коли з браку часу таких товариств не можна основувати, треба вислати молодих людей як репрезентантів місцевости.

По інформації писати: Miss Stephania Monasterska, 2347 Fairmount Ave., Philadelphia, Pa.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

Націоналістичне Свято в Новій Анґлії.

Український націоналізм росте, шириться по всіх усюдах. Наш нарід на іміґрації теж захоплюється ним і вважає його єдино правильним шляхом до сповнення наших національних ідеалів. Вилікувався вже наш люд з ріжних комунізмів і соціялізмів, бо побачив, що ці „ізми" їх обдурили і замісць відібрати землю від поміщиків та роздати їх тим, що на цій землі працюють, вони відобрали її старим поміщикам і віддали новим. Нарід як був без землі, так і далі ним остався.

Не шукати нам правди ні у Варшаві, ні в Москві, тільки у силі власного народу, в науці Шевченка, що говорив: „У чужому полі не шукайте, не питайте того, що немає; в своїй хаті, своя правда і сила і воля". Прості це слова, але глибока в них фільософія. Якби так усі наші люди зрозуміли цю науку, то певно булаб своя хата без московських і польських опікунів.

Українські націоналісти якраз прямують до того, щоб та наука увійшла в кість і кров українського загалу. Вони нераз своєю кровю і життям засвідчують, що ця наука в них не тільки на устах, але й на ділах. І ми бачимо, як широкий загал починає щораз більше горнутися під націоналістичний прапор. Вступають у націоналістичні ряди навіть ті, що ще вчора не довіряли, а навіть насміхалися з цеї ідеї. Бо всі поволі приходять до розуму, що без власної сили, без власних жертв і героїв ми не сповнимо свого ідеалу, не створимо своеї держати.

В останніх місяцях українські націоналісти переводять усюди по Злучених Державах Америки так звані Націоналістичні Дні, які мають за завдання скріпити наш загал морально, як теж придбати фонди для визвольної боротьби. Такий, між іншими, Націоналістичний День відбудеться у Вунсакет. Комітет підготовляє широку програму, що в неї входити будуть хорові точки хорів з Вунсакет і Бостону, танки, пописи умундурованих націоналістів з Сейлем, промови й інше. Про точне місце і дату того Націоналістичного Дня подають оголошення. Можна сподіватися, що візьмуть у ньому чисельну участь усі українські громадяни.

Н. Давискиба, Бостон.

ШІКАҐО, ІЛЛ.

Попис народніх танків.

Дня 7. вересня ц. р., на „Лейбор Дей", відбудуться в Шікаґо на спортовій арені „Солджерс Філд" пописи народніх танків ріжних національностей, між ними й українців. Як виказали попередні проби, що їх влаштовувано на меншу скалю впродовж двох останніх літ у парках Гумболдта і Ла Фолета, серед мешканців Шікаґа є велике зацікавлення народніми танками. Тому управі міських парків прийшло на гадку влаштувати такий попис на велику скалю, наймаючи в тій цілі „Солджерс Філд", яка то арена може помістити 150,000 глядачів. Про широко закроєну програму можуть свідчити хочби числа танцюристів, що задумують взяти участь у цьому пописі. Американська ґрупа має 200 учасників, німецька 400, польська 300, італійська 150, українська, ірляндська й угорська по 100 і т. д. Українською ґрупою завідує Михайло Даркович.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ІСТ СТ. ЛУІС, ІЛЛ. Бр .св. Михаїла, від. 308, повідомляє всіх членів, що спеціяльні збори відбудуться в неділю, 23-го серпня, в годині 2-гій пополудні, в У. Н. Домі, 1020 Норт 9-та вул., Іст Ст. Луіс Ілл. Член, що не прийде на ті збори, заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — Іван Селяник, предс.; Петро Івасишин, секр.; Семен Коробій, кас.

Дві старі панни, Евлялія і Мальвіна, мешкають разом у малому підміському домику. Приходить якийсь волокита та просить, щоб йому подарували стару одежу або черевики.

— Не маю нічого для вас — каже одна сестра. — У нас дома нема ніякого мужчини.

Друга сестра, думаючи, що така вістка може піддати волокиті думку ограбити їх ніччю, запримічує:

— Одначе лише в день нема в нас мужчини, бо в ночі ніколи самі не спимо.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

АСТОРІЯ, Л. АЙ.

З уродин на сиротинець.

В неділю, 9-го серпня ц. р., п. Петро Срібняк обходив 50-лівню річницю свого уродження. З цеі нагоди відбулася в його домі маленька забава. На цій забаві присутні гості зложили $4.50 на сиротинець СС Василіянок у Галичині. Жертвували по $1: Петро Срібняк, Ів. Чачуна, Ів. Бугера; по 50 ц.: пані Параскевія Вовк, пані Анна Вир і Мартин Ковалюк. Гроші вислано через Обєднання.

І. Бугера.

БАЛТІМОР, МД.

З пікніку на політичних вязнів.

Дня 12. липня ц. р. кілька свідомих громадян зїхались у п. Дмитрова і вибрали зпоміж себе „комітет помочі рідному краеві". Того таки дня ухвалили зробити пікнік і цілий дохід призначити для політичних вязнів, які віддали за Україну все, що найдорожче, свою молодість. У тій цили всі присутні рішили причинитися чимсь особисто до цього пікніку. Д. Любунець віддав задармо трока для тих, що не мають машин, М. Дмитрів відступив побережжя, де відбувся пікнік, Й. Приймак і Т. Дмитрів дали річи на виграшку. До помочі в праці стали М. і О. Стислі, П. Миськів, Р. Фенчинський, Н. Шандровський, Н. Муцин, І. Варга, Т. Дмитрів, С. Дмитрів і М. Флісак.

Пікнік відбувся 26. липня і хоч наша громада не велика і того дня було аж чотири інші пікніки, то люди видно таки зрозуміли і відчули, що треба дати поміч тим нашим героям - мученикам і прийшли чисельно на цей пікнік. Крім того, що гості гарно забавилися, прийшло з того пікніку загального приходу $85.75. Розходу було $35.75, отже чистого приходу лишилося $51. Гроші вислано через Обєднання на призначену ціль.

Комітет.

АЛЕНТАВН, ПА.

На визвольну боротьбу та політичних вязнів.

На весіллю Теодора й Катерини Маркович зібрано $8 й вислано ту жертву через Обєднання на вище подані цілі. Збіркою занялись Текля Король і Пелягія Гришко. Жертвували: Т. Маркович і Г. Фариняк по $1; І. Завидюк, О. Попик і Пелягія Гришко по 50 ц.; Текля Король, С. Маркович, М. Маркович, Т. Лось, Г. Іванів, І. Коромець, Катерина Андрухів, С. Петричка, Л. Гавган, І. Падас, М. Сивий, С. Маркович, Г. Фариняк, А. Максимяк, Г. Бандура, М. Возняк і Ева Рига по 25 ц.; В. Фартух 15 ц., а П. Горбовий 10 ц.

Пелягія Гришко.

ЛУДЛОВ, МАСС.

На визвольну боротьбу.

Гром. Шабан, член тов. ім. Івана Франка, від. 253 У. Н. Созу, і його дружина запросили всіх членів цього товариства на спільну забаву зприводу вінчання їх доньки, яке відбулося 9-го травня. При веселій забаві гості не забули також і про Рідний Край. Гром. Д. Харко забрав слово та говорив про терпіння нашого народу, а зокрема про ту важку боротьбу, яку веде тепер українська молодь з наїзниками нашої землі. На його зазив зложили жертви: М. Пукіш, Г. Шабан і С. Клемик з Голийок по $1, а по 50 ц.: П. Павлів, І. Приступа, М. Мельник, В. Шабан, А. Поплавський, Д. Харко, П. Хомин, В. Босик і М. Федорів з Чікопі Фолс. Д. Дупант зложив 35 ц., а М. Кирніцький 20 ц. Разом зібрано $8 та вислано їх через Обєднання на призначену ціль.

І. Приступа.

ВІРНИЙ АЖ ДО СМЕРТИ.

Пан Моріц Гозендуфт мав прегарний звичай, що відвідував усе своїх знайомих підчас обіду, бо держався засади, що обіди в приятелів є все смачніші, здоровіші, а — найважніше — дешевші, ніж у ресторані. Одного разу, коли він до Іця Котлетовера прийшов пятий раз у тім самім тижні, а на столі стояла смачна смажена гуска, господар привитав його ось як:

— Яка шкода, Моріц, що ти нині не будеш могти з нами обідати, бо я хочу вчинити самогубство разом із цілою родиною і тому затруїв усі страви.

Моріц подивився уважно на господаря, потім на всіх домашніх, а вкінці на гуску і каже:

— За кого ви мене маєте? Як маю згинути, то разом з вами.

Сказавши це, сів до стола і вкроїв собі спокійно найбільший шматок гуски.

ПІЗНАВ.

— Ну, і ти оженився? Колиж ти пізнав свою жінку?

— Менше-більше... два-три дні по шлюбі.

ВІДОЗВА

ДО ОДНОСЕЛЬЧАН СЕЛА СОЗАНЬ. ПОВІТ СТАРИЙ САМБІР, І ІНШИХ СВІДОМИХ УКРАЇНЦІВ НА ЧУЖИНІ.

В часі визвольних змагань українського народу в 1918 році, коли поневолені народи змінювали карту Европи, наше село ще спало блаженним сном. Якщо знайшлися кілька людей знашого села в рядах борців за волю, то не так з патріотизму, як тому, що серед світової заверюхи кинула їх там доля. І це добре, бо ці люди там перевиховалися й по повороті до родинного села започаткували національне відродження. Внаслідок цього в 1926 р. повстали у нас два товариства: читальня „Просвіти" й кооператива. Ціль тих товариств зразу була незрозуміла для загалу, тільки для одиниць, і тому ці товариства зпочатку не могли як слід розвинутись. Оживлення в цих товариствах запримічується щойно в половині 1934 р. Молодь, гнала якоюсь підсвідомою силою, горнеться до всього, що українське, вписується в члени читальні „Просвіти" та організує аматорський гурток, що від того часу влаштовує вистави й інші імпрези. Від того часу до сьогодні влаштовано кілька вистав, один фестин, 2 святочні академії в честь Т. Шевченка, кілька інших свят, як: свято Могил, свято Крут і т. п. Від того часу відбуваються постійно в читальні „Просвіти", що приміщена в чужій домівці, ширші сходини членів, що на них виголошується реферати та ведеться гутірки на теми, що мають на цілі освідомити членів та піднести культурно-освітній рівень нашого села. В минулому році зорганізовано дитячий садок і цього року теж організується. Ми поростаємо вже в піря, починаємо любити простір і стає нам тісно в чужій, маленькій домівці. Це спонукало нас до будови „Дому Просвіти". Влаштовуємо всякі імпрези й складаємо жертви на будову, одначе цього замало. Село бідне, жертви дуже маленькі, а приходи з імпрез вагаються між 5—15 зл., себто 1—3 доляри. Часом треба працювати над якоюсь виставою два, три місяці, щоб заробити 1—3 доляри. Одначе ми не зневірюємося й працюємо дальше. Витревалою працею ми здобули вже будівельний матеріял і задумуємо в другій половині серпня 1936 р. приступити до будови. Будівельний матеріял вже упорядковується до будови. Знаємо, що працюючих рук нам не забракне, бо їх у нас доволі й працюють даром. Усю свою працю жертвуємо, але гроша нам забракне, бо село дуже бідне; декотрі члени не всилі навіть вирівнати членської вкладки, що виносить 60 грошів річно, себто 11 центів. Тому звертаємося до Вас, дорогі Браття, з проханням:

Поможіть нам побудувати Національну Святиню!

Докажіть, що любите своє рідне село й своїх братів!

Докажіть, що любите свій Рідний Край і зложіть хоч малу жертву на будову „Дому Просвіти" в Созані!

За Виділ Читальні „Просвіти" ім. Івана Франка в Созані:

Петро Пелешок, голова;
Василь Фемяк, секретар.

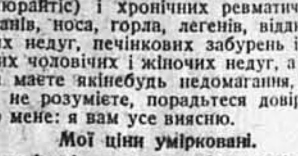
Цю відозву надіслав виділ читальні в Созані на руки підписаної і до неї долучив повновласть та збіркову листу. Відозва ясна і сам зміст її повинен кожного, хто її прочитає, а особливо уроженців села Созані, наклонити до зложення щирої жертви на згадану ціль. Тут у Йонгставні я не знаю більше нікого з Созані. Але є багато людей з інших сіл самбірського повіту, котрі, я певна, не відмовлять жертви на ту ціль. А може десь по інших містах в Америці знайдеться більше уроженців з села Созані. То я прошу їх усіх в імені читальняного виділу зібрати між собою жертви і вислати через Обєднання на згадану ціль. Хто хотів би дещо більше довідатися про відносини в Созані, то нехай напише до мене на нижче подану адресу, бо я щойно рік, як повернулася з рідного краю, з села Созані, до Америки. Моя адреса: Miss Mary Makar 344 Randolph St., Youngstown, Ohio.

Марія Макар.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Пошукується МАРІЇ ДРОЗД з родини Войціх, яка має тепер около 45 літ. Вона виїхала з Карнеґі, Па., в 1915 році з малим синком Іваном. Муж Николай Дрозд, або Друс, Михайло або Николай, помер 14 січня 1933 р. Другий син Миколай Дрозд тепер перебуває в Карнеґі. Хто би про неї знав, або вона сама, нехай зголоситься, в справі полагодження маєтности по помершім Николаю Дрозд до: POTTER TITLE and TRUST COMPANY, Fourth Ave. and Grant St., Pittsburgh, Pa. 178-

БЛИЗНЯТА ТАРЗАНА. (88)

Приглядаючися боротьбі двох слонів, Тарзан бачив дуже добре, що на довшу мету Тантор не буде всилі протиставитися нападам скаженого Ґудага. Здавалося, що Ґудаг сам розумів добре свою перевагу. Тому в часі боротьби він кидав теж час до часу погляди на Тарзана, немов обсервуючи, чи часом Тарзан, користаючи з їх боротьби, не захоче втікати.

Одначе Тарзан, хоч міг утікати, або безпечно собі стояти, аж доки не рішиться бій, напружено думав, як би помогти свому великому приятелеві. Він був зовсім безрадний, бо в сутичці тих двох кольосів його фізична сила могла заважити стільки, що макове зерно. В такій самій безрадности стояли теж малпи і чекали, що Тарзан прикаже.

Завзяття і велика відвага Тантора всеж таки не могла надолужити його значно меншої сили. Із щораз більшим трудом йому вдалось уникати й відбивати удари клів противника. Ставало ясним, що скорше чи пізніше Ґудаг таки успіє зупустити свої кли в тіло Татора й тим покладе кінець цьому змаганню.

В той мент Тарзан рішився на розпучливий крок: він постановив зробити наглий напад на Ґудага і бодай на хвилю тим відтягнути його увагу та в той спосіб дати змогу Танторові запустити свої кли в тіло скаженого слона. Коли цей маневр хибить, — думав собі Тарзан — для них усіх не остається найменшої надії на життя. Всі вони мусять згинути.